

Η φιλαρμονική του Συλλόγου Φιλοπροόδων Ναούσης «Η Αθηνά» 1924 - 1940

Του Χρήστου Σ. Ζάλιου

Το Φεβρουάριο του 1924 ιδρύεται στη Νάουσα από έναν όμιλο νέων, ο σύλλογος φιλοπροόδων Ναούσης "Η Αθηνά", με την απόφαση 25/13-2-1924 του Πρωτοδικείου Βέροιας.

Η "Αθηνά" ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Αναστάσιου Μουτσικάπα που κατοικούσε στη συνοικία "Μπατάνια" της Νάουσας.

Ως σκοπός του σωματείου αναφέρεται η ηθική και διανοητική ανάπτυξη, καθώς και η σύσταση μουσικής σχολής.

Η Αθηνά είχε δύο τμήματα το αθλητικό και το μουσικό. Δημιούργησε μια πάρα πολύ καλή φιλαρμονική αλλά και μια αξιόλογη ορχήστρα εγχόρδων. Συνετέλεσε πάρα πολύ στη μουσική διαπαιδαγώγηση των παιδιών της Νάουσας και στην ψυχαγωγία του λαού της. Η φιλαρμονική της έδωσε πολλές συναυλίες στην εξέδρα στο Κιόσκι και έπαιζε στις φημισμένες χοροεσπερίδες του συλλόγου που αποτελούσαν κοσμικά γεγονότα πέρα από τα όρια της Νάουσας. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε δύο τουλάχιστον εσπερίδες διοργανώθηκαν και καλλιστεία. Πρόεδροι στην Αθηνά διετέλεσαν ο Λάζαρος Κούλης, ο Φίλιππος Οικονόμου, ο Κων/νος Κονδύλης και ο Ευθύμιος Ραυτόπουλος. Επίτιμος πρόεδρος του σωματείου που το βοηθούσε οικονομικά, ήταν ένας ελληνοαμερικανός ο Θεόδωρος Μπουρδάνος.

Πρώτος δάσκαλος της φιλαρμονικής ήταν ο Μιχάλης Κοφινάς, ακολούθησε ο Ναουσαίος Γιάγκος Οικονόμου που έπαιζε εξαιρετικό βιολί και κατόπιν ο Ναουσαίος Καράγιας που προερχόταν από τη στρατιωτική μουσική. Μετά από αυτόν ήρθε ένας μουσικός από τη στρατιωτική μουσική της Βέροιας ο μόνιμος λοχίας Χατζηαντωνίου, ο οποίος έπαιζε κορνέτα και πολύ καλή κιθάρα και τερμάτισε τον Απρίλη του 1940 με τον Αντώνη Βελιγδένη.

Το 1928 η φιλαρμονική της "Αθηνάς" με αρχιμουσικό τον Κοφινά, έκανε πρόβες στο Παρθεναγωγείο, εκεί που είναι σήμερα το 4^ο δημοτικό σχολείο.

Το διοικητικό συμβούλιο της "Αθηνάς"
με ένα τμήμα της φιλαρμονικής του συλλόγου στις 9/12/1928

Στην πρώτη σειρά της φωτογραφίας διακρίνουμε το διοικητικό συμβούλιο της "Αθηνάς".

Καθισμένοι Α' σειρά:

Κούλης Σταύρος
Σιάτρης Γεώργιος
Τζιτζόπουλος Γεώργιος
Οικονόμου Φίλιππος (πρόεδρος)
Τσιώτης Αναστάσιος
Μπίλλης Γεώργιος
Παπαδόπουλος Αντώνης
Μπιλιούρης Δημήτριος

Όρθιοι Β' σειρά:

Χρυσοχόου Γεώργιος (κόρνο)
Δημητριάδης Γεώργιος (τρομπόνι)
Μαρκοβίτης Αντώνιος (τρομπόνι)
Αρνης Αντώνιος (κορνέτα)
Κοφινάς Μιχαήλ (αρχιμουσικός)
Νικόλτσης Σπύρος (κορνέτα)
Καζαντζής Αριστοτέλης (κορνέτα). Μετέπειτα αρχιμουσικός Γ.Σ.Σ. στη Θεσσαλονίκη)
Κύρκας Κων/νος (κορνέτα)

Όρθιοι Γ' σειρά:

Αρνης Νικόλαος (φλάουτο)
Αρνης Θεοδόσιος (Μπάσο)
Δημητριάδης Δημήτρης (κλαρίνο)
Αρνης Γ. Νικόλαος (κλαρίνο)
Σκυλίτσης Βασίλειος (τζένης)
Αθανασούλης Αθανάσιος (κλαρίνο)
Μπίλλης Προκόπιος (κλαρίνο)
Οικονόμου Γεώργιος (ευφώνιο)
Μαρκομπίτσης Κων/νος (κρουστά)

Η μπάντα της Αθηνάς το 1933

Η μπάντα της Αθηνάς το 1933 στο χώρο του σημερινού πάρκου που τότε ήταν αλάνα και χρησίμευε για γήπεδο (στο σημείο που σήμερα είναι οι λίμνες)

Στη φωτογραφία διακρίνονται :

Από αριστερά, πρώτος ο Μαέστρος Καράγιας με την κόρη του.

Προβατένος Γιάννης (Μπάσο)

Κύρκας Κων/νος (κορνέτα)

Τσίμπρης Κων/νος (φιλικόρνο)

Ρέτζιος

Σιώνης Γιώργος (κλαρίνο) ζει στην Αθήνα

Τάκης Χρήστος (ευφώνιο)

Τζιαμάλης (φιλικόρνο)

Τσέλιος (τζένης)

Τσιούτας Γεώργιος (τρομπόνι)

Κούλης Νικηφόρος (ευφώνιο)

Ορθιος στα δεξιά ο Αθανασούλης Αθανασάκης (έφορος μουσικής στην Αθηνά το 1933).

Ακόμη έχουν παίξει στην Αθηνά:

Αθανασούλης Αθανάσιος (κλαρίνο)

Βαλταδώρος Άγγελος (κορνέτα) με δάσκαλο τον Γιάγκο Οικονόμου

Γκουντίτσας

Μπακάλης Γιώργος (κλαρίνο)

Μπιλιούρης Δημήτρης (κλαρίνο)

Ντούλης

Παπαζωλής Κώστας

Παπαϊωάννου Λάζος (Μπάσο)

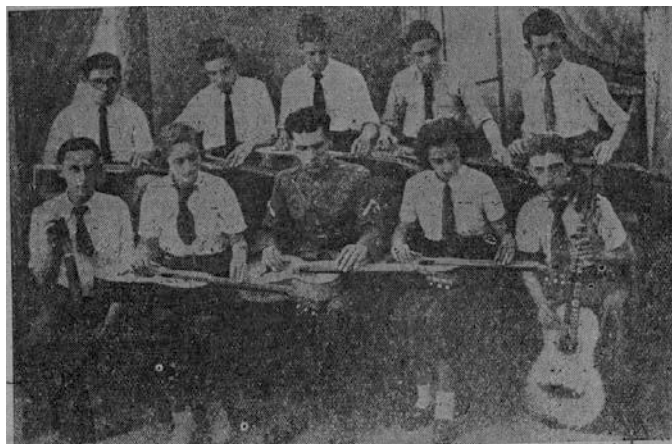
Παπαϊωάννου Παύλος (Μπάσο)

Προβατένος Στέργιος (φιλικόρνο)

Φιλώτας Κόκκινος (πρώην Δήμαρχος Νάουσας), υπηρέτησε και στη στρατιωτική μουσική.

Γύρω στα 1936 η φιλαρμονική της Αθηνάς είχε σχεδόν διαλυθεί. Ο δάσκαλός της Χατζηαντωνίου πηγαίνει στην καινούργια φιλαρμονική που ιδρύει το 1936 ο Σταύρος Λαναράς, τη φιλαρμονική της «ΕΡΙΟΛΑΝ».

Παράλληλα με τις φιλαρμονικές στη Νάουσα ο Χατζηαντωνίου το 1936 είχε δημιουργήσει στη Βέροια και το Χαβαγιανέζικο συγκρότημα που φαίνεται στην φωτογραφία.

Η ΑΘΗΝΑ ΤΟ 1938

Το 1938 μια ομάδα από παλιούς χορωδούς επανιδρύει την "Αθηνά". Σχηματίζεται συμβούλιο με πρόεδρο τον Ευθύμιο Ραφτόπουλο, αντιπρόεδρο τον Φίλιππα Ντούλη, ταμιά και έφορο μουσικής τον Ιωάννη Προβατένο, και μέλη τον Καρανάτσιο, τον Σωτήρη Γουσγούρη και τον Δημήτρη Κόλιο.

Για τις ανάγκες της φιλαρμονικής δόθηκε επιχορήγηση από το Δήμο της Νάουσας 2.000 δρχ., νοικιάστηκε το σπίτι του Γιαμαλή 350 δρχ. το μήνα και σαν αρχιμουσικός προσλαμβάνεται ο Αντώνης Βελιγδένης με μισθό 1.000 δρχ.

Ήταν η εποχή της δικτατορίας του Μεταξά και όλοι οι μαθητές της Αθηνάς ήταν με τη στολή της Ε.Ο.Ν.

Την περίοδο αυτή η μπάντα έκανε κάποιες εμφανίσεις στην πλατεία της Νάουσας και το σωματείο λειτούργησε μέχρι τον Απρίλιο του 1940.

Το 1938 εντάχθηκε στην Αθηνά και η χορωδία που δημιούργησε ο Δ. Βαρβέρης όταν επέστρεψε από την Αθήνα. Ήταν μια καθαρά αντρική χορωδία με 54 άτομα. Από το τμήμα της χορωδίας δόθηκαν συναυλίες στην Έδεσσα, στη Βέροια, στα Γιαννιτσά, στην Κατερίνη και τελευταία στην Κοζάνη. Από τη συναυλία στην Κοζάνη δημιουργήθηκε ένα χρέος 1500 δρχ. στη Συνεργατική Αυτοκινήτων, που αφορούσε τη μεταφορά με το λεωφορείο.

Το 1940 κόπηκε η επιχορήγηση του Δήμου και η Αθηνά ήταν υπό διάλυση. Εγκαταλείπεται το σπίτι του Γιαμαλή όπου στεγαζόταν και νοικιάζεται ένα μικρότερο του Γκαντίλτση. Το καταστατικό της προέβλεπε σε περίπτωση διάλυσης του συλλόγου τα όργανα να πάνε στην κατοχή του Λάπειου Γυμνασίου. Ο τότε πρόεδρος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων του Γυμνασίου Φίλιππας Αρνης δεν τα αποδέχθηκε, με αποτέλεσμα να τα κατασχέσει η Συνεργατική Αυτοκινήτων για το χρέος των 1500 δρχ. Τα 34 όργανα της "Αθηνάς" μπήκαν σε δύο ντουλάπες, φορτώθηκαν σε ένα φορτηγό με την επίβλεψη του τότε εφόρου μουσικής Προβατένου Γιάννη και κατέληξαν σε ένα σπίτι στη Βύρωνος. Εκεί η Συνεργατική νοίκιασε ένα δωμάτιο για τα όργανα με 75 δρχ. το μήνα.

Έγινε τότε συνεννόηση με το Θωμά Μπιγκάνο της Συνεργατικής να μην πειραχθούν τα όργανα για ένα χρόνο, ώστε να μπορέσει ο σύλλογος να ξεπληρώσει το χρέος και να τα ξαναπάρει στην κατοχή του.

Τα έπιπλα γραφείου, τα αναλόγια, τις φωτογραφίες και όλα τα αναμνηστικά τα πήρε ο Προβατένος σε μια αποθήκη στο σπίτι του. Κατά τη διάρκεια του Ελληνοϊταλικού πολέμου η φιλαρμονική της Αθηνάς ήταν διαλυμένη, τα μέλη της όμως κάθε φορά που ο ελληνικός στρατός είχε κάποια επιτυχία στο μέτωπο έπαιρναν τα όργανα και πανηγύριζαν στους δρόμους της πόλης μαζί με το λαό της Νάουσας.

Πολλοί από τους μουσικούς κατά την περίοδο της κατοχής είχαν πάρει τα όργανα στο σπίτι τους, με το σκεπτικό να μην κατασχεθούν από τους Γερμανούς. Δυστυχώς στα δύσκολα χρόνια που ακολούθησαν κάποιοι αναγκάστηκαν για λόγους επιβίωσης να τα πουλήσουν ενώ οι υπόλοιποι τα επέστρεψαν το 1958 μετά τη δημιουργία της καινούργιας φιλαρμονικής στη Νάουσα της Φ.Ε.Ν.

Το 1942 ιδρύθηκε ένα μουσικό ίδρυμα ως "Ωδείο Ναούσης" από την αντιστασιακή οργάνωση του Ε.Α.Μ. Κύριος οργανωτής αυτού ήταν ο Βεροιώτης μουσικοδιδάσκαλος του πιάνου Μαρίνος Βασιλειάδης. Στο Ωδείο Ναούσης οι νέοι διδάσκονταν πιάνο, κιθάρα, μαντολίνο, βιολί, καθώς και θεωρία, σολφέζ και αρμονία.

Με τις ακούραστες προσπάθειες του Βασιλειάδη δημιουργείται η μικρή συμφωνική ορχήστρα του Ωδείου με έγχορδα όργανα και πνευστά. Στη συγκρότησή της εκτός από τους νέους μαθητές, συμμετείχαν παλιά στελέχη της Αθηνάς και της φιλαρμονικής του Λαναρά.

Η μικρή συμφωνική ορχήστρα του Ωδείου την περίοδο 1942-1946 έδωσε συναυλίες στη Νάουσα και την Έδεσσα και τερμάτισε με την εγκατάσταση του δάσκαλου Βασιλειάδη στη Βέροια. Η συμβολή της στην ψυχαγωγία του λαού της Νάουσας στα δύσκολα χρόνια της κατοχής ήταν ανεκτίμητη.

Λίγο πριν την απελευθέρωση του 1944 η οργάνωση νεολαίας του Ε.Α.Μ. η Ε.Π.Ο.Ν, ανακαλύπτει τα μουσικά όργανα της "Αθηνάς" στο σπίτι της Βύρωνος όπου ήταν αποθηκευμένα και προσπαθεί να δημιουργήσει φιλαρμονική με παλιά στελέχη της Αθηνάς και της Εριολάν με πρωτεργάτη τον κορνετίστα Κώστα Κύρκα. Η διάρκεια αυτής της μπάντας ήταν πολύ μικρή ίσως και λόγω των πολιτικών συνθηκών της εποχής.

Όταν απελευθερώθηκε η Βέροια παλιοί μαθητές των δύο φιλαρμονικών της Νάουσας, ανέβηκαν σε ένα φορτηγό και πήγαν ως μπάντα να παίξουν στη Βέροια. Εκεί έκαναν μια παρέλαση μέχρι το ρολόι και στη συνέχεια συνόδεψαν σκοτωμένους αγωνιστές για την ταφή τους στο Νεκροταφείο.

Ενώ ήσαν στη Βέροια κάποιος κατέδωσε στην αστυνομία ότι τα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούσαν οι Ναουσαίοι ήταν των ανταρτών (ίσως επειδή τα είχε χρησιμοποιήσει η ΕΠΟΝ). Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα λίγο αργότερα η φρουρά της Βέροιας να κατασχέσει αρκετά από τα όργανα της φιλαρμονικής.

Στα χρόνια που ακολούθησαν έγιναν κάποιες προσπάθειες να δημιουργηθεί ξανά φιλαρμονική χωρίς κανένα αποτέλεσμα. Έτσι φτάνουμε στο 1958 όπου με τη βοήθεια παλιών στελεχών της "Αθηνάς" και της "Εριολάν" δημιουργείται η σημερινή φιλαρμονική της Νάουσας, η Φ.Ε.Ν.